

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44628
Nom	Gestió de casos oncològics
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2219 - M.U. en Infermeria Oncològica	Facultat d'Infermeria i Podologia	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2219 - M.U. en Infermeria Oncològica	7 - Gestió de casos oncològics	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CORCHON ARRECHE, SILVIA	125 - Infermeria

RESUM

Ninguna organización puede considerarse innovadora si no introduce modelos organizativos que garanticen la mejor gestión de recursos, minimizando retrasos y efectos adversos y criterios de calidad de proceso que se adapten a las necesidades y expectativas de sus clientes.

El tratamiento de enfermedades crónicas, como en el caso del cáncer, con elevada morbilidad y recurrencia esperable, requiere estrategias terapéuticas complejas. La propia complejidad del proceso oncológico, el número de servicios, las diversas disciplinas y niveles del sistema que se ven implicados, exigen circuitos de procesos y enfoques de proveedor-clientes en el mismo.

La gestión de casos y la gestión de calidad, promueven la atención coste/eficiente, reducen la fragmentación de prestaciones y favorecen la coordinación interprofesional.

La enfermera/o que realiza la gestión de casos, así como la nueva figura de enfermería de práctica avanzada, se convierte en referente para el enfermo de cáncer y su familia, facilitando su desplazamiento por los distintos niveles del sistema. Promueve la implicación de la familia en el proceso, a través de componentes educativos y de co-responsabilidad terapéutica. Se centra en la consecución de objetivos específicos, en un tiempo establecido y coordina los recursos adecuados para conseguirlos. Fundamentalmente se basa en la satisfacción de las necesidades del paciente, orientando la organización

al cliente.

Por otra parte, la enfermera se implica en la gestión de calidad teniendo como objetivo reducir la variabilidad inherente al cuidado de la persona con cáncer, e introduciendo pautas estandarizadas de tratamiento y cuidados, como única garantía de seguridad y como fuente de elaboración de registros e indicadores.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Uso de herramientas de ofimática básicas.

No se han especificado restricciones de matrícula con otras asignaturas del plan de estudios.

COMPETÈNCIES

2219 - M.U. en Infermeria Oncològica

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint contextos reals i aportant i coordinant els propis coneixements amb els d'altres branques i intervinents.
- Utilitzar les diferents tècniques d'exposició-oral, escrita, presentacions, panells, etc-per comunicar els seus coneixements, propostes i posicions.
- Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

- Participar en debats i discussions, i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants i acceptades per la majoria.
- Capacitat per a la identificació de problemes i plantejament d'hipòtesis d'investigació en cures oncològiques a partir de marcs teòrics infermers.
- Capacitat per a dissenyar i dur a terme protocols d'investigació en infermeria oncològica.
- Ser capaç d'establir un pla d'actuació tendent a satisfer les necessitats detectades en el pacient/família afectats per una patologia oncològica i canalitzar-les cap a l'atenció multidisciplinària quan es considere necessari.
- Conèixer i saber usar les tècniques i ferramentes de busca d'ocupació.
- Conèixer i identificar les particularitats de l'administració de fàrmacs en la persona afecta d'una patologia oncològica, adquirint l'habilitat necessària per a actuar de forma eficient i eficaç en cada situació.
- Integrar en la presa de decisions de l'equip multidisciplinari que atén persones amb patologia oncològica i a les seues famílies, el coneixement de les normes legals vigents, les característiques ètiques i la perspectiva de gènere i el principi d'igualtat entre hòmens i dones.
- Integrar els principis de seguretat del pacient en totes les activitats relacionades amb l'atenció d'infermeria oncològica.
- Elaborar i manejar els escrits, informes i procediments d'actuació més idonis per als problemes suscitats enfront de la patologia oncològica. Adquirir les habilitats personals que faciliten la inserció i el desenvolupament professional en l'àmbit de la infermeria oncològica.
- Ser capaç d'identificar les necessitats, diagnòstics i situacions de risc en cada una de les etapes de la malaltia oncològica.
- Ser capaços de distingir i seleccionar les fonts rellevants que permeten obtindre la informació per a facilitar la resolució de problemes, elaboració d'estratègies i assessorament per a l'exercici de l'activitat infermera en l'àmbit de l'oncologia.
- Conèixer i diferenciar les particularitats de l'atenció i l'atenció de les persones amb patologia oncològica.
- Conèixer i identificar les particularitats del procés de radiodiagnòstic i radioteràpia en la persona afecta d'una patologia oncològica, adquirint l'habilitat necessària per a actuar de forma eficient i eficaç en cada situació.
- Ser capaç d'identificar els programes de prevenció i els aspectes relacionats amb la en salut pública en relació al càncer.
- Investigar i treballar de manera holística, garantint els drets i respectant les creences i voluntat de les persones davant d'un procés de càncer.
- Acceptar la responsabilitat de la investigació en el camp de la infermeria oncològica per al seu desenrotllament professional, utilitzant l'avaluació com el mig per a reflectir i millorar la seua actuació i augmentar la qualitat dels servicis prestats.

- Qüestionar, avaluar, interpretar i sintetitzar críticament un palmito d'informació i fonts de dades que faciliten la decisió del pacient en l'àmbit de l'oncologia.
- Ser capaç d'adoptar actituds concordants, en la presa de decisions ètiques i en la seua aplicació, amb el Codi Deontològic de la Infermeria.
- Conèixer i distingir la importància dels aspectes culturals i socials en el maneig integral i multidisciplinari del fenomen oncològic.
- Conèixer i distingir la importància dels aspectes ideològics i de gènere en el maneig integral i multidisciplinari del fenomen oncològic.
- Plantejar estudis de validació diagnòstica infermera.
- Ser capaç d'enfocar les línies d'investigació i innovacions recents que siguen rellevants per a millorar els resultats en l'atenció del malalt oncològic.
- Dissenyar i planificar accions educatives per a facilitar i recolzar la salut de grups i individus. Fomentar en contextos acadèmics i professionals, l'avanç tecnològic, social o cultural dins d'una societat basada en el coneixement i en el respecte a a) Els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre hòmens i dones i la utilització d'un llenguatge no sexista, b) Els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i c) Els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.
- Valorar les necessitats del binomi pacient/família i prestar cures d'infermeria en els aspectes psíquics, socials i espirituals del pacient i família, proporcionant seguretat i fomentant l'autoestima, prestant especial atenció a millorar el nivell de comunicació entre el personal d'infermeria i el paciente/família amb una patologia oncològica.
- Aconseguir participar activament en la informació al pacient i la seua família sobre les exploracions i tractaments, els seus drets com a pacient i tot allò que s'ha relacionat amb els processos oncològics.
- Identificar els funcions i valorar els necessitats de la Supervisió dins dels unitats oncològiques com coordinador/a del treball en equip, participant en els activitats administratives de planificació, organització i control, encaminades a aconseguir els objectius de la Institució, per mitjà de l'èxit dels objectius específics de la unitat.
- Identificar i distingir els sistemes de registre i de gestió de la informació relacionats amb el pacient oncològic.
- Ser capaç de prestar atenció integral a la persona, per a resoldre individualment o com a membres d'un equip multidisciplinari, els problemes de salut que afecten el pacient afligit d'una patologia oncològica.
- Discussió i anàlisi de la pertinència de la utilització dels marcs teòrics infermers en la investigació.
- Participar activament amb l'equip multidisciplinari, aportant la seua visió d'expert en l'àrea de cures durant l'atenció al pacient en el procés oncològic.
- Dissenyar i avaluar l'aplicació de noves tecnologies en l'atenció de les persones amb càncer.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al finalizar el estudio de la materia el alumnado será capaz de:

- Conocer la gestión de casos aplicada a las unidades de cuidados en oncología (población adulta e infantil)
- Identificar la cartera de servicios que ofrece la gestión de casos en un proceso oncológico
- Conocer la gestión de la calidad aplicada a las unidades de cuidados
- Aplicar metodología de gestión de calidad a los procesos clínicos de cuidados
- Introducir mejoras en procesos asistenciales y de gestión partiendo de resultados evaluados.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. GESTIÓN DE CASOS. INTRODUCCIÓN

Tema 1. Introducción a la Gestión de Casos y su papel en oncología

Tema 2. Conceptos básicos en Gestión de casos

2.1. Definición y principios de la Gestión de Casos

2.2. Objetivos de la Gestión de Casos

2.3. Perfil competencial de los profesionales en Gestión de Casos

2.4. Funciones de Enfermería en el desarrollo de la Gestión de Casos

2.5. Transición de cuidados

Tema 3. La práctica de la Gestión de Casos: elementos y proceso

3.1. Proceso de Gestión de Casos

3.2. Etapas del proceso y elementos

2. GESTIÓN DE CASOS EN ENFERMERÍA ONCOLÓGICA

Tema 4 La gestión de casos oncológicos en la población adulta.

Tema 5 La gestión de casos oncológicos en la población pediátrica.

Tema 6. Aspectos clave en la gestión de casos oncológicos:

Cuidados y procesos relacionados con la sexualidad y la reproducción.

Cuidados en los nuevos diagnósticos y tratamientos

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	40,00	100
Seminaris	5,00	100
TOTAL	45,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodología didáctica se basará en un método expositivo y activo por parte del alumnado. El aprendizaje será autónomo experiencial e interactivo. Se vertebrará en las siguientes actividades didácticas:

1. “Flipped Classroom” o Aula invertida: Donde el alumnado es el protagonista de su aprendizaje y, a través de recursos didácticos ofertados por el profesorado, puede alcanzar los objetivos de parte de la asignatura.
2. Clases magistrales participativas: El alumnado puede participar de forma activa en el proceso de exposición de contenidos. Son esenciales para dotar al alumnado de los recursos didácticos y contenidos a desarrollar durante la asignatura.
3. Aprendizaje Basado en Problemas: El alumnado en grupos es el encargado de centrar su aprendizaje en la resolución de casos complejos (tanto pediátricos como de adultos).
4. Directamente relacionada con la anterior, el trabajo en grupo es esencial para adquirir las competencias propias de la gestión de casos. Proyectos basados en role-playing.
5. Los foros que se pueden encontrar en el Aula Virtual serán potenciados para objetivar el trabajo realizado de forma individual por el alumnado.
6. Didáctica con videoforum: Uso de películas temáticas sobre los cuidados oncológicos y el papel de la gestora de casos.

AVALUACIÓ

La nota final de la asignatura estará constituida de la siguiente manera:

60% Evaluación continua. Trabajos y presentaciones

30% Prueba objetiva

10% Asistencia y participación

REFERÈNCIES

Bàsiques

- CASE MANAGEMENT SOCIETY OF AMERICA. Standards of Practice for Case Management. Revised (2010).
Registered Nurses Association of Ontario Care Transitions. Toronto, ON: Registered Nurses Association of Ontario. (2014).
Ruiz J. La Gestión por Calidad Total en la Empresa Moderna. Madrid: RM-MA Editorial, 2003
Aranaz C. Gestión sanitaria: calidad y seguridad en los pacientes. Madrid: Díaz de Santos SA, 2008
Mora JR. Guía metodológica para la gestión clínica por procesos. Madrid: Editorial Díaz de Santos; 2003

Complementàries

- JOO J.Y. & HUBER D.L. (2014) An integrative review of nurse-led community-based case management effectiveness. International Nursing Review 61, 1424
Generalitat Valenciana. Conselleria de Sanidad Técnicas de comunicación para profesionales de enfermería. Conselleria de Sanidad. (2006) Capsada, A.: La gestión de casos para el manejo de enfermos con patología respiratoria crónica. Metas21 número 43, Marzo 2002
Gandara, M.: Ética, poder y deber. De la ética del cuidado al poder del deber de cuidar. ROL volumen 31 número 1, enero 2008: 18-24
Gubianas, S., Pujol, T., Ayabar, I., Galí, M., Sanjosé, A., Esclusa, M.: Aplicación del modelo de gestión de casos en oncología. XI Congreso Nacional de la Sociedad Española de Enfermería Oncológica. Comunicaciones orales. SEEO. Granada, 2007: 19-23
Soler, MD.: Enfermería Oncológica. En: Álvarez Rodríguez, JA: El cáncer proceso oncológico integral. León, 2006: (1) 49-56
- Martínez Arribas, Sara; Amo García, Raquel; Herrero Gutiérrez, Ana Isabel; Tomé Elena, María del Carmen. Continuidad de cuidados al paciente oncológico. Una revisión sistemática. Tesela [Rev Tesela] 2014; 15. Disponible en <<http://www.index-f.com/tesela/ts15/ts9216.php>>
Soler, MD, Garcés, V., : Toxicidad de los tratamientos. En: Soler, MD, Garcés, V., Zorrilla, I.: Cáncer y cuidados enfermeros. DAE, Madrid 2007: (12) 215-280
European Foundation Quality Management. About EFQM. Disponible en: URL: <http://www.efqm.org>
Grávalos C, Rodríguez-Dapena S, Alcalde J, Martínez-Pueyo JI, Castells V, Ruiz-López P. Desarrollo de una vía clínica para mejorar el proceso de tratamiento adyuvante del Carcinoma de colon. Rev Calidad Asistencial 2001;16:173-180
Mora, JR. Guía metodológica para la gestión clínica por procesos. Aplicación en las organizaciones de Enfermería.. Díaz de Santos, Madrid 2003